



Ιστορία, θεωρίες και θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης

Μάθημα 5^ο: Η δεκαετία του 1980
Προς την Ευρωπαϊκή Ένωση

Ιωάννης Παπαγεωργίου, Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.



Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μάθημα 6^ο

Η δεκαετία του 1980 Προς την Ευρωπαϊκή Ένωση

Περιεχόμενα μαθήματος

1. Οι πρωταγωνιστές και ζητήματα της δεκαετίας του 1980
2. Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ)
3. Η μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής
4. Εισαγωγή των πακέτων Ντελόρ.



Σκοποί μαθήματος

- Ανάδειξη των καίριων ζητημάτων της δεκαετίας του 1980.
- Προσέγγιση της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης ως θεμελίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Παρουσίαση των αιτιών αλλά και των επιπτώσεων της μεταρρύθμισης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής.
- Η συμβολή των πακέτων Ντελόρ στην αναμόρφωση του κοινοτικού προϋπολογισμού.





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1^η ενότητα

Οι πρωταγωνιστές και ζητήματα της δεκαετίας του 1980

Οι προσωπικότητες

- François Mitterand (πρόεδρος της Γαλλίας από τον Μάιο 1981).
- Jacques Delors (πρόεδρος της Επιτροπής από τον Ιανουάριο 1985 – Δεκέμβριο 1994).
- Helmut Kohl (καγκελάριος της Γερμανίας από τον Οκτώβριο 1982).
- Margaret Thatcher (πρωθυπουργός Βρετανίας από τον Μάιο 1979).
- Altiero Spinelli (πρώην επίτροπος, πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμικών Υποθέσεων του Ε.Κ.).



Jacques Delors



Πηγή: Ζακ Ντελόρ, 1981 – 1984: Υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας, 1985 – 1995: Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. <http://ecoue.wikispaces.com/Jacques+Delors> .

Άδεια: CC – BY – SA 3.0.



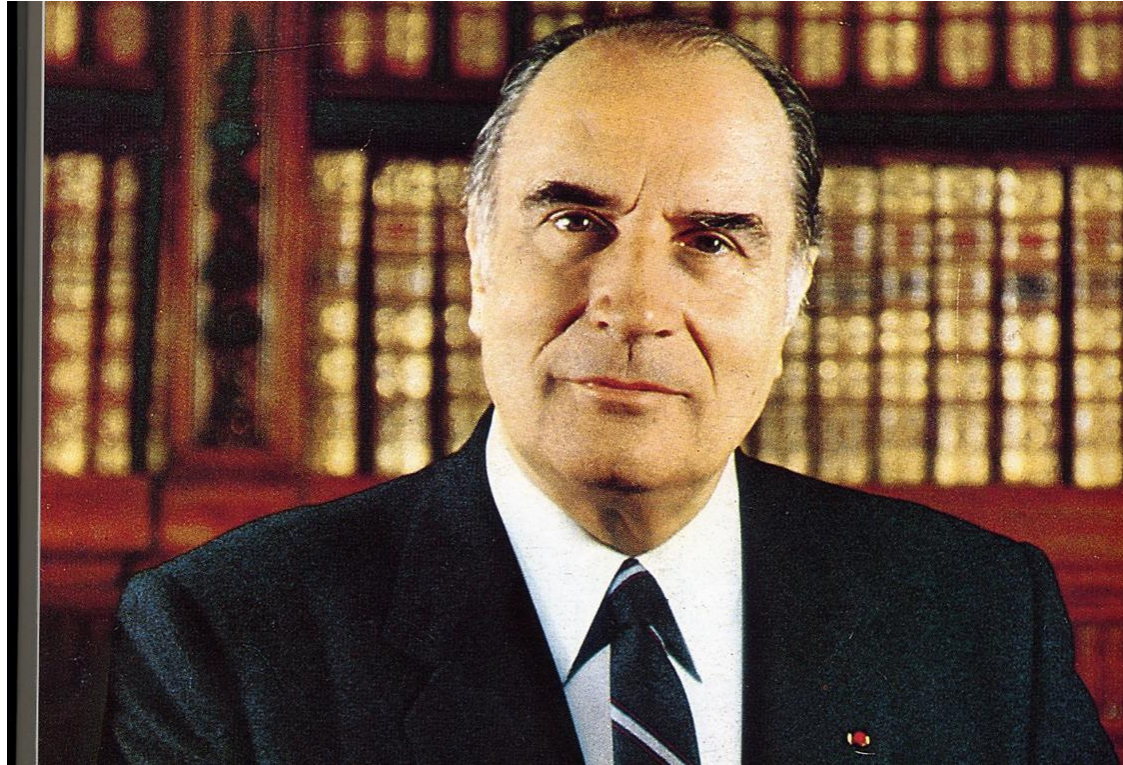
Helmut Kohl



Πηγή: Χέλμουτ Κολ, 1982 – 1998: Καγκελάριος της Δυτικής Γερμανίας. http://en.wikipedia.org/wiki/Helmut_Kohl .
Bundesarchiv, B 145 Bild-F074398-0021 / Engelbert Reineke / CC-BY-SA.



François Mitterrand



Φρανσουά Μιτερράν, 1981 – 1995: Πρόεδρος της Γαλλίας.

©Gisèle Freund / La Documentation française.

Πηγή: <http://www.france.fr/en/outstanding-men-and-women/francois-mitterrand-1916-1996.html> .



Altiero Spinelli



Αλτιέρο Σπινέλλι: πρώην επίτροπος, πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμικών Υποθέσεων του Ε.Κ. Πηγή: <http://ecoue.wikispaces.com/Principales+figuras+hist%C3%B3ricas+de+la+UE>. Άδεια: CC – BY – SA .



Margaret Thatcher



Μάργκαρετ Θάτσερ, 1979 – 1990: Πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου. Πηγή: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Margaret_Thatcher_cropped1.png. © Chris Collins, Margaret Thatcher Foundation.



Τα μεγάλα ζητήματα

- Η βρετανική έκπτωση.
- Η Ευρώπη – οικονομικός γίγας – πολιτικός νάνος.
- Το δημοκρατικό έλλειμμα: ποιος αποφασίζει σε αυτήν την ήπειρο.
- Η μεσογειακή διεύρυνση.
- Προς μια Ευρώπη των πολιτών;
- Η ενιαία αγορά.



Η θέση της Βρετανίας στην ΕΟΚ

- I want my money back. Η βρετανική ένσταση στην εισφορά της.
- Η δεύτερη θεσμική σύγκρουση.
- Η Συμφωνία του Φονταινεμπλώ – η βρετανική έκπτωση.
- Η πρώτη εμφάνιση του προβλήματος της «δίκαιης επιστροφής».



Η ανάγκη για μια πολιτική Ευρώπη

- Τα διεθνή ζητήματα του διεθνούς περιβάλλοντος στις αρχές της δεκαετίας του '80.
 - Αφγανιστάν.
 - Πολωνία.
 - Μέση Ανατολή.
 - Ο πόλεμος των άστρων.



Η προσπάθεια ενίσχυσης και θεσμοθέτησης της πολιτικής συνεργασίας

- Το σχέδιο Γκένσερ – Κολόμπο. 18.11.1981.
 - Μια νέα ώθηση στην ενοποίηση.
 - Ενίσχυση της ΕΠΣ με υιοθέτηση κοινής εξωτερικής πολιτικής και συντονισμό της πολιτικής ασφαλείας.
 - Επέκταση της κοινοτικής δράσης σε νέους τομείς.
 - Ενίσχυση του ρόλου του Κοινοβουλίου.
- Η αποδυνάμωση του σχεδίου. Η «πανηγυρική διακήρυξη για την Ευρωπαϊκή Ένωση» της Στουτγάρδης. 19.6.1983.



Το δημοκρατικό έλλειμμα 1/2

- Ένα εκλεγμένο κοινοβούλιο χωρίς εξουσίες.
- Η ανάγκη να δοθεί δημοκρατική επικύρωση στις αποφάσεις της Κοινότητας.
- Η εικοσαετής πάλη του Κοινοβουλίου για απόκτηση αρμοδιοτήτων.



Το δημοκρατικό έλλειμμα 2/2

- Το σχέδιο Συνθήκης για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 14.2.1984.
 - Ένα ομοσπονδιακό *sui generis* κείμενο.
 - Συνένωση ΕΠΣ και Κοινοτήτων.
 - Διάκριση αρμοδιοτήτων σε κοινές δράσεις και σε συνεργασία.
 - Επιμερισμός αρμοδιοτήτων ανάμεσα στην Ένωση και τα κράτη μέλη.





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

2^η ενότητα

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ)

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ)

- Η πρώτη ουσιαστική τροποποίηση της Συνθήκης της Ρώμης.
- Το θεμέλιο της σημερινής Ευρωπαϊκής Ένωσης.



Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη – τα θεμέλια

- Η σύνοδος κορυφής του Φονταινεμπλώ (Ιούνιος 1984).
 - Επιτροπή Dooge (θεσμική μεταρρύθμιση της ΕΟΚ).
 - Επιτροπή Adoninno (η Ευρώπη των πολιτών).
- Η Λευκή Βίβλος για την Ολοκλήρωση της Ενιαίας Αγοράς. Ιανουάριος 1985.
- (279 νομοθετικά μέτρα που είναι απαραίτητα για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς → Objective 1992).
 - Κατάργηση φυσικών εμποδίων.
 - Κατάργηση τεχνικών εμποδίων.
 - Κατάργηση φορολογικών εμποδίων.



Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη – η Διακυβερνητική Διάσκεψη

- Η σύνοδος κορυφής του Μιλάνου (Ιούνιος 1985 → σύγκληση ΔΚΔ χωρίς την συναίνεση 3 χωρών.
- Στόχοι της ΔΚΔ.
 - Να επιταχύνει την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς μέχρι το 1992.
 - Να βελτιώσει τον τρόπο λειτουργίας των κοινοτικών θεσμών.
 - Να υλοποιήσει μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας.



Το περιεχόμενο της ΕΕΠ

- Εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο 1985 (Λουξεμβούργο).
- Υπογράφηκε Φεβρουάριο 1986.
- Τέθηκε σε ισχύ 1.1. 1987.
- Ονομάσθηκε ενιαία γιατί περιλαμβάνει σε ένα κείμενο τις διατάξεις για τις θεσμικές αλλαγές των Συνθηκών και τις διατάξεις για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία.



Το περιεχόμενο της ΕΕΠ

Θεσμικές αλλαγές

- Για πρώτη φορά αναφέρεται το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο – χωρίς αναφορά αρμοδιοτήτων.
- Ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Κοινοβουλίου.
 - σύμφωνη γνώμη του Κοινοβουλίου για τη σύναψη συμφωνίας σύνδεσης .
 - Διαδικασία συνεργασίας (διπλή ανάγνωση).
- Κατάργηση της ομοφωνίας στην λήψη αποφάσεων στο Συμβούλιο Υπουργών για όλους τους νέους τομείς και την εσωτερική αγορά → ρητή κατάργηση του Συμβιβασμού του Λουξεμβούργου.



Το περιεχόμενο της ΕΕΠ

πολιτικές αλλαγές

- Άρθρο 8^A. Σκοπός της Πράξης είναι να εγκαθιδρυθεί σταδιακά η εσωτερική αγορά μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1992: «χώρος χωρίς εσωτερικά σύνορα στον οποίο διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των ατόμων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων».
- Νέες αρμοδιότητες των ΕΚ.
 - Περιβάλλον.
 - Οικονομική και κοινωνική συνοχή.
 - Κοινωνικές υποθέσεις.
 - Προγράμματα πλαίσιο έρευνας και τεχνολογίας.
 - Υγεία.



Το περιεχόμενο της ΕΕΠ – η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία 1/2

- «τα κράτη μέλη καταβάλλουν προσπάθειες για να χαράξουν και να θέσουν σε εφαρμογή μια κοινή εξωτερική ευρωπαϊκή πολιτική».
- Συντονισμός, διαβούλευση και λήψη υπόψη των θέσεων των άλλων κρατών μελών.
- Συμμετοχή της Επιτροπής, ενημέρωση του Κοινοβουλίου.



Το περιεχόμενο της ΕΕΠ – η Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία 2/2

- Ο προεδρεύων του Συμβουλίου είναι υπεύθυνος για την πρωτοβουλία, το συντονισμό και την εκπροσώπηση των κρατών μελών έναντι των τρίτων χωρών στον τομέα αυτόν.
- Η στενότερη συνεργασία σε θέματα ασφάλειας → θετική για την ευρωπαϊκή ταυτότητα στην εξωτερική πολιτική → συνεργασία σε πολιτικές και οικονομικές διαστάσεις της ασφάλειας.





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

3^η ενότητα

Η μεταρρύθμιση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής

Η μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής – αίτια 1/2

- Η ΚΓΠ – ένα εργαλείο σταθερού εισοδήματος αγροτών και κοινοτικής αλληλεγγύης.
- Η σταδιακή αύξηση της παραγωγής λόγω των εγγυημένων τιμών (λίμνες γάλακτος και βουνά κρέατος, οι χωματερές).
- Η μείωση της σπουδαιότητας της γεωργίας.



Η μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής – αίτια 2/2

- Η αύξηση των εισαγωγών λόγω μείωσης δασμών από προϊόντα τρίτων χωρών.
- Η αμφισβήτηση της ΚΓΠ από τα κράτη με μικρή γεωργία.
- Η γεωργία 70% του προϋπολογισμού της Κοινότητας.



Η μεταρρύθμιση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής – οι επιπτώσεις

- Μέγιστες εγγυημένες ποσότητες.
- Μείωση εγγυημένων τιμών.
- Διαρθρωτικά μέτρα.
- Μείωση γεωργικών επιστροφών
- → η κρίση του τέλους της δεκαετίας.





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4^η ενότητα

Εισαγωγή των πακέτων Ντελόρ

Η αναμόρφωση του προϋπολογισμού της Κοινότητας – τα πακέτα Ντελόρ

- Η ανάγκη μεγαλύτερης χρηματοδότησης των κοινοτικών πολιτικών.
- Η σύνδεση της αύξησης των κοινοτικών πόρων με τις νέες αρμοδιότητες της ΕΚ (η ενιαία αγορά πρέπει να συνοδεύεται από πολιτικές οικονομικής και κοινωνικής συνοχής).



Το πακέτο Ντελόρ -1- 1988

- Αύξηση του προϋπολογισμού της ΕΚ μέχρι το 1,2% του ΑΕΠ των κρατών μελών.
- 4^{ος} ίδιος πόρος (% στο ΑΕΠ – υπολειμματικός πόρος).
- Περιστολή γεωργικών δαπανών προς όφελος νέων πολιτικών.
- Διπλασιασμός των πόρων για τις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες της ΕΚ μεταξύ 1988-93.



Εξώφυλλο της εφημερίδας “The Sun”, 1^{ης} Νοεμβρίου 1990



- Σχολιασμός του πακέτου Ντελόρ από τον Βρετανικό τύπο.
- Πηγή: http://www.theregister.co.uk/2014/09/26/google_rupert_murdoch_news_corp_search_dominance/.



Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιωάννης Παπαγεωργίου. «Ιστορία, Θεσμοί και Θεωρίες της ΕΕ . Η δεκαετία του 1980. Προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.». Έκδοση: 2.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS230/>.



Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».



Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

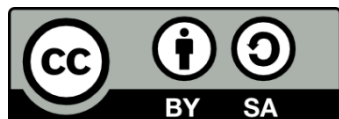
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>





Τέλος 5^{ου} Μαθήματος

Επεξεργασία: Γαβριέλα Λ. Μαζαράκη
Θεσσαλονίκη, Εαρινό εξάμηνο 2014





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την 2^η έκδοση.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση 1^η διαθέσιμη εδώ.

<http://www.polsci.auth.gr/index.php?lang=el&rm=2&mn=15&csid=%CE%9A%CE%A50403>.



Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

